

Vladár Gábor református lelkipásztor igehirdetése
(Sopron, 2020. április 10., Nagypéntek délután)

Atyánk, bocsáss meg nekünk

„A mi segítségünk és ünnepszentelésünk megáldása az Úr nevében van, aki Atya, Fiú, Szentlélek, teljes Szentháromság, egy, örök és igaz Isten. Amen.

Szeretett Testvéreim!

Rendkívüli időket élünk. Sajátos módon hallgatjuk ma Nagypéntek evangéliumát, és sajátos módon úrvacsorázunk itt és odahaza. Jelen esetben a Sopron Televízió közvetítésével érkezik otthonunkba Krisztus Urunk megváltó halálának evangéliuma. De miközben a televízió munkatársai dolgoznak, eközben – hitünk szerint - az élő Isten is végzi a maga munkáját bennünk és közöttünk. Szentlelke egybeölel minket, hogy így tudjunk együtt ünnepelni. Így maradhatunk meg gyülekezetnek – összegyülekezés nélkül. Így lehet templommá otthonunk, ahol Isten igéjét hallhatjuk, és együtt úrvacsorázhatunk. Így kapaszkodhatunk össze lélekben, akik osztozunk a Krisztusban elnyert megváltás örömeiben.

Kezdő (fennálló) ének: 341. dicséret 1. verse: „Ó, Krisztusfő, te zúzott, Te véres szenvedő”

Ének: 338. dicséret: „Lelki próbáimban Jézus légy velem” (Drüszler Edit)

Derekas ének: 341. dicséret 5-7. verse: „Ó, légy érette áldott, Jézus, Egyetlenem”

Lekció: Lukács evangéliuma 23,32-43

Két gonosztevőt is vittek, hogy vele együtt végezzék ki őket. Amikor arra a helyre értek, amelyet Koponya-helynek hívtak, keresztre feszítették őt és a gonosztevőket: az egyiket a jobb, a másikat a bal keze felől. Jézus pedig így könyörgött: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek! Azután sorsvetéssel megosztottak ruháin. A nép ott állt és nézte. A főemberek pedig velük együtt így csúfolódtak: Másokat megmentett, mentse meg magát, ha ő a Krisztus, az Isten választotta! Kigúnyolták a katonák is, odamentek hozzá, ecetet vittek neki, és így szóltak: Ha te vagy a zsidók királya, mentsd meg magadat! Felirat is volt a feje fölött görög, latin és héber betűkkel írva: EZ A ZSIDÓK KIRÁLYA. A megfeszített gonosztevők közül az egyik így káromolta őt: Nem te vagy a Krisztus? Mentsd meg magadat és minket is! De a másik megróttá, ezt mondva neki: Nem féled az Istent? Hiszen te is ugyanazon ítélet alatt vagy! Mi ugyan jogosan, mert tetteink méltó büntetését kapjuk, de ő semmi rosszat sem követett el. Majd így szólt: Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz a te királyságodba! Jézus így felelt neki: Bizony mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban

Imádkozzunk: Mindenható Istenünk, végtelen irgalmú, mennyei Atyánk a Jézus Krisztus által. Szent örömmel vagyunk itt szent hajlékodon néhány testvér közösségében, és otthonunkban, családonk közösségében vagy magányosan, hogy magasztaljunk Téged a megváltás örömeért. Kérjük Szentlelkeidet, tegye most otthonunk falait áldott templommá, szívünket pedig formáld úgy, hogy befogadhassuk a hallható és a látható Igét. Áldunk azért a bizonyosságért, hogy nem egy régi könyv betűi szólnak ma hozzánk, nem is emberi bölcsesség szavai, hanem egyszülött Fiad, az Úr Jézus Krisztus akar most ígérete szerint közöttünk lenni, hogy ő maga adjon bűnbocsánatot, Ő oszlassa

el kételkedésünket, ő vigasztaljon meg szomorúságunkban, ő adja nekünk békességét, és ő erősítsen meg minket az egymás iránti igaz szeretetre. Így könyörülj most rajtunk! Hadd ragyogjon fel előttünk a megváltás öröme, Krisztus Urunk feltámadásának a dicsősége. Óérette kérünk, hallgasd meg könyörgésünket. Ámen.

Igehirdetés előtti ének:

Igehirdetés előtti ének: 337. dicséret 1. verse: „Paradicsomnak te szép élő fája”

Textus: Lukács evangéliuma 23,34

„Jézus így felelt neki: Bizony mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban”

Szeretett Testvéreim!

A Nagypéntek megrendítő drámájának leírásában minden egyes eseménynek, vagy szónak jelentősége van. Mindaz, amit eddig olvastunk az evangéliumban, célirányosan fut e szenvedéstörténet felé, hogy minden szál belesűrűsödjék megváltásunk örök titkába. Ami itt történik, azt Jézus már előre meghirdette három ízben. Élete utolsó napjaiban pedig az egyik példázatában egy szőlősgazdáról beszélt, aki bérbe adta a szőlőjét a szőlőmunkásoknak, hogy műveljék azt. Majd évek múltán, amikor a szőlő termőre fordult, több ízben is elküldi szolgálait a termés áráért. Ezeket a szolgálakat a munkások rendre megverik, és üres kézzel elzavarják. Ekkor így töpreng a gazda: „Mit tegyek? Elküldöm szeretett fiamat, őt talán meg fogják becsülni” (Lk 20,13). A munkások viszont így tanakodnak: „Öljük meg az örököszt, hogy mienk legyen az örökség!” A szőlősgazdának ez a „talán” szava Nagypéntek ünnepének kulcsszava. Mi lesz a kimenetele a Krisztus történetének e világban? Megbecsüli-e Krisztust ez a világ, vagy kiiktatja az életéből, és folyik tovább ez a pusztulásba vivő, „enyém a világ” játék? Urunk, persze, jól tudta, hogy mi lesz a sorsa Jeruzsálemben. Tudta, hogy életét a jászolbólcső néhány szál deszkája és a keresztfa két gerendája keretezi be. Ennek ellenére vállalta e szenvedést, mert csak így mutathatta meg, milyen az Isten és milyen az ember. Ilyen az ember: megöli az életet. Ilyen az Isten: feltámasztja az embert. Ez az életajándékozó Isten Jézus Krisztus halálában és feltámadásában mutatta meg számunkra szívének mélységét, az emberi élet teljességét.

Mindegyik evangélium megemlíti, hogy Urunkkal együtt két gonosztevőt is megfeszítettek. Messziről nézve három szenvedő ember sorsközössége, vagy éppen „sorstalansága” ez, akik együtt várják a kikerülhetetlen halált. Lukács evangélista viszont egészen közel hozza, és árnyalja ezt a messziről egységesnek látszó képet. Igen, két gonosztevő kényszerű szenvedésközössége ez - a keresztre feszített Jézussal. Mégis, mennyire különböző ezeknek az embereknek a magatartása! Az egyik oldalon gúnyolódó elutasítás, a másik oldalon a megfeszített Krisztus hittal való elfogadása. Az evangélista jelzi, hogy a világ mindig így találkozik Krisztussal, ahogyan ez a két halálra ítélt gonosztevő is találkozott vele. Örök életünk, vagy éppen halálunk tehát ma is azon dől el, elfogadjuk-e Megváltónknak azt, aki mérhetetlen gyötrelmek közepette, de az Atya akaratát elfogadva, örök életet szerzett nekünk a Golgotán.

1.

Szeretett Testvéreim! Jézus Urunk golgotai keresztre nem csak Isten szeretetének mélységét tárja fel előttünk, hanem az emberi lélek legmélyebb bugyrait is. Jézus szenvedésében és halálában ugyanis van valami mélyen nyugtalanító. Bármennyire is egyedülálló halál az ő halála, egyúttal mégis tükör, amelyben önmagunkra ismerhetünk. Ez a két gonosztevő a mi

tükörképünk. A mindenkori ember jelképei azzal, hogy magatartásukban pőrén megmutatkozik az emberi lélek minden apró rezdülése.

Az egyikük, szemben a halállal, csak cinizmussal, gúnyolódással tudja feldolgozni helyzetét. Maradék fölényeskedéséből csak ennyi maradt. Még most is sérteget, és gúnyolódik: „Hát nem te vagy a Krisztus? Akkor szabadítsd meg magadat, és minket is!” Emlékszünk? Ugyanígy csúfolódtak Jézussal a főpapok és a katonák is. „Másokat megmentett, mentse meg magát, ha ő a Krisztus!” - Ha te vagy a zsidók királya, mentsd meg magadat!” Tehát gúnyolódás lent, a keresztfá tövében, és gúnyolódás fent, a keresztfá sorsközösségében. Pedig mi, éppen a mostani nehéz helyzetünkre tekintettel, szívesen gondolnánk azt, hogy országunkban legalább a közös sors, a közös félelem, közelebb hozza egymáshoz a lelkeket. Amint több felől lehet is hallani a segítőkészség, az egymás iránti érdeklődés nagyon szép példáit. Vagy (naiv módon?) úgy gondoljuk, hogy a világ legtermészetesebb dolga volna azt mondani: én is átéltem már ezt, tudom, mit érzel, veled együtt szenvedek - megértlek. Milyen jó volna, ha ez így volna! Mégis itt, Jézus Urunk keresztyénél, azt kell látnunk, hogy még a szenvedők sem tudnak mindig megértők lenni egymás iránt. Ez az ember gúnyolódik. Azt gondolom, a gúnyolódás a legolsóbb és legostobább módja annak, hogy valaki kivonja magát a szent Isten hatóköréből. A gúny gyakran a gyávaság jele, a félelem álarca és különösen akkor megvetendő, ha valaki a védtelent, a kiszolgáltatottat, az elesettet gúnyolja.

2.

De miként viselkedik a másik lator? Ő nem cinikus. Életvilága már összeomlott, pár órája van talán az életből, de még most is azon fáradozik, hogy Isten előtt rendezze dolgait. Még mindig maradt benne érzék a másik ember iránt, hogy megvédje őt társa gúnyolódásától. Nem tartozik azok közé, akiknek már semmi sem szent. Ezért inti a társát: „*Nem féled az Istent? Hiszen te is ugyanazon ítélet alatt vagy! Mi ugyan jogosan, mert tetteink méltó büntetését kapjuk, de ő semmi rosszat nem követett el*”. Ennek az embernek talán még nagyobb is lehetett a bűntudata, mint a bűne. Talán csak egy zsidó szabadságharcos volt, aki a megszálló római hatalom ellen fegyverrel harcolt népe érdekében. De nem tudja azt a gondolatot sem elviselni, hogy a halállal mindennek vége. Nem tudja elviselni, hogy a világtörténelem nagy komputerében nem sokára csupán egy kitörendő adat lesz. Tehát történik ebben az emberben valami, amit a külső körülmények, de még a kínvallatás sem tudott elvégezni benne: bűnösnek vallja magát. Azt gondolom, Testvéreim, hogy soha nem tudjuk emberi elménkkel kikutatni, hogy mi mehetett végbe ennek az embernek a lelkében, Jézus közelében. Magam is csak annyit merek mondani: az egész ügy nagyon „Szentlélek-gyanús”. Nem tudjuk azt sem, miként juthatott arra a felismerésre, hogy a mellette függő, megkínzott embertársa valóban az Isten Messiása. Emberi ésszel felfoghatatlan reménységgel kapaszkodik abba, aki hozzá hasonló módon ott függ a kereszten, akinek azonban kezdi sejteni a titkát. Azt sem értjük, miként fordulhatott ezzel a rejtélyes kéréssel Krisztushoz: „*Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz a te királyságodba*”.

Ám a szóválasztása árulkodó! „Királyságról” beszél, mert úgy gondolja, hogy Isten ama mennyei világában a mi világunk folytatódik tovább. Ott is lesz majd egy uralkodó, aki a trónusán ül, körülötte a beosztottak, a megfelelő rangfokozatokkal. Jézus azonban, tekintetével szinte már az „odaáttra” nézve, alig észrevehető módon kiigazítja ezt az embert: ott nem lesz többé alá- és fölérendeltség, mert az örök élet egyformán mindenkié. Ezért válaszában nem királyi trónról, hanem egy csodálatos kertről, az elveszített Édenkertről, a mennyei Paradicsomkertről beszél: „*Még ma, velem együtt, ott leszel a Paradicsomban*”. Ahogyan most látsz engem, úgy fogsz ott is látni: mert én mindig az enyéim között vagyok. Azok között vagyok, akik keresnek engem, akik vágnak a velem való közösségre. Ezt a finomam kiigazító „kép-váltást” gyönyörűen foglalja össze az imént énekelt énekünk utolsó verse:

*„Légy pajzsom és reményem, ha kétség látogat,
véssem szívembe mélyen keresztalálodat.
Rád nézlek, Rád szünetlen, s ha majd szívem megáll,
öleljen át a lelkem, így halni jó halál.”*

3.

Szeretett Testvéreim! Érezzük talán, hogy itt végig rólunk van szó, a mi életünkről. Milyen szép volna, ha eljutnánk odáig, hogy ezt mondjuk: jogos mindaz, ami rám, vagy ránk zúdult. Atyám vétkeztem az ég ellen és te ellened! Nélküled éltem, nem volt rád szükségem, nem számoltam veled. Úgy gondoltam, „enyém a világ”, és úgy éltem, ahogyan a neves költő sírfelirata mondja a debreceni köztemetőben:

*„Világomat én megalkottam,
Nappal s csillagokkal rakottan,
Mennyet is húztam sátorul rá,
S beültem közepébe úrrá” (Oláh Gábor: Az én világom)*

Napjainkban remegve látjuk, hogy mindaz, amivel körbevettük magunkat, amire olyan büszkék voltunk, aminek a „közepébe beültünk úrként”, csupán csak díszlet, könnyen összeomló kártyavár lehet. Egészen bizonyosak voltunk mindeddig abban, hogy biztonságos közösségeket tudunk felépíteni. Örültünk a technika minden eszközének. Szép dolog, hogy technikailag ilyen magas szinten tudunk létezni. Ez jó. De megkérdezhetjük magunktól: ez minden, amire szükségünk van? Egy halál, vagy járvány csak műszaki probléma? Persze, ez is lehetne a mottónk: egyszer majd ez a járvány is el fog múlni! De talán az is bölcsesség része, ha elődeinkhez hasonlóan megvalljuk: Csak az Úrnak nagy kegyelme, hogy még nincsen végünk. És a bölcsesség része az is, ha ezt kérdezem: Atyám, hogyan találom meg hozzád az utat? Vagy ha ezt tudom a Lélek által mondani: Jézus, emlékezzél meg rólam, mert egyedül tőled függ az életem. Ezért lehet példa számunkra ez a megtérő lator. Mert Isten kegyelme gyakran ott kezdődik, ahol emberi lehetőségeink véget érnek.

A „paradicsom”, Testvérek, nem valamilyen mesebeli kert, ahol minden kívánságunkat teljesítik, és ahol mi, szegény földi teremtmények, kárpótlást nyerünk minden evilági szenvedésünkért. Nem! Az a paradicsom, amelyről Jézus beszél, nem egy hely valahol, hanem az Istennel való csodálatos közösség: Isten teljes és tökéletes jelenléte életünkben és a mi életünk az Isten jelenlétében. Ezért is énekeltük:

*„Paradicsomnak te szép élőfája,
Ó kegyes Jézus, Istennek Báránya,
Te vagy lelkünknek igaz Megváltója,
Szabadítója”*

Ezért Nagypéntek számunkra soha nem lehet gyásznapi, mert Isten ott és akkor vitte végbe a megváltás művét. A lator példáján pedig láthatjuk, mit tehet az Isten irgalma azokkal, akik minden emberi lehetőségtől kifosztottan, üres kézzel, de reménykedő szívvel állnak Isten elé. Mi már tudjuk, Isten megtölti kifosztott, üres tenyerünket már most, megtört testének, kiomló vérének szent jegyeivel. Nekünk elég így imádkozni: „Uram, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz országodban”. És elég, ha Krisztus csak ennyit felel: „velem leszel”. Ebben a két szóban ugyanis benne van az a szent, titokzatos és érthetetlen közösség, amit semmi nem szakíthat szét; benne van az Isten szeretetében elrejtett életünk, benne van az egész mennyország. Jöjjetek hát, mert, íme, minden kész! Ámen

Igehirdetés utáni ének: 276. dicséret 1.,2. és 5. verse: „Egyedüli reményem, Ó, Isten, csak te vagy” (Drüszler Edit)

Imádkozzunk: Mindenható Istenünk! Mennyei Atyánk a Jézus Krisztus által! Köszönjük neked, hogy e mai napon megváltó szereteted hatalmát csodálhatjuk. Áldunk azért, hogy a te szereteted sokkal nagyobb, mintsem azt mi, szegény, megtévedt gyermekeid el tudnánk képzelni. Ránézünk most Fiad keresztyére, hogy abból reménységet meríthessünk. Üdvözlégy keresztre feszített Krisztusunk, egyetlen reménységünk. Ha vádol most a szívünk, Urunk, vádló szívünk fölé növekedő kegyelmed nagyságában bízunk, amelyből életünk irgalmas magyarázata következik

Urunk! E napokban oly sokaknak lett az élete bizonytalanná. Hozzád könyörgünk: növeld a mi hitünket. Jóságos atyai karoddal ölelj körbe minket. Add, hogy újra megtaláljuk a hozzád vezető utat, és merjünk tőled kérni felülről való erőt.

Napjainkban sokaknak kell felelős vezetőként súlyos döntéseket meghozni és másokkal elfogadtatni. Sokaknak kell, felelős helyen, helyettünk is feladatokat elvállalni és elvégezni. Áldd meg mindazokat, akik ebben a munkában fáradoznak értünk. Áldd meg az egészségügyben és az emberért végzett szolgálatukért mindazokat, akik most erőn felüli terheket hordoznak. Imádkozunk, Atyánk értük, és mindazokért, akik önkéntesen, vagy hivatásuk szerint ma is munkában vannak, hogy egészségünket védjék. Add, hogy fáradozásuk ne legyen hiábavaló.

De egyéni világunkat is eléd visszük Urunk: a gyermekét váró édesanyát, a szabadításodért sóhajtó fiatal betegünket, az otthon operációjára váró testvért, a munkahelyét elvesztő ismerőst, a diáktársai közelségét hiányoló kis iskolást, és mindazokat a szeretteinket, akikről a távolságtartás miatt nem tudunk gondoskodni. A szokásosnál is többen halnak meg, és nem csak idősek. Könyörgünk Atyánk, hogy ne felkészületlenül távozzunk e földi életből, hanem a tőled nyert békeséggel mehessünk mennyei világodba.

Könyörülj rajtunk Istenünk, akik benne élünk e világ félelmében. Add nekünk az örök élet bizonyosságát. Vigyázz népünkre, erre az emberi nemzetségre, hogy szorongásaink közepette is tudjunk élni, és együtt élni másokkal. Szeress minket együtt, őrizz minket együtt, legyen a te gondviselő, áldott kezed mindig rajtunk. Adj e mostani nyomorúságunkhoz mért áldást. Áldd meg anyaszentegyházadat, hogy e mostani körülmények között is bátran tehessünk bizonyosságot az értünk meghalt és feltámadt Krisztusról. Őérette kérünk, hallgass meg könyörgésünkben. Ámen.

Miatyánk

Úrvacsora

Úrvacsora alatti ének: 459. dicséret: „Az Isten Bárányára leteszem bűnöm én”

Áldás: Áldjon meg téged az ÚR, és őrizzen meg téged!

Ragyogtassa rád orcáját az ÚR, és könyörüljön rajtad!

Fordítsa feléd orcáját az ÚR, és adjon neked békeséget! Ámen.

Záró ének: 466. dicséret 1. és 4. verse: „Rád tekint már hitem, Megváltóm, Istenem”